

PAiLiN

มะเร็ง ทวารหนัก

ANAL CARCINOMA

VS

ริดสีดวง ทวารหนัก

HEMORRHOID

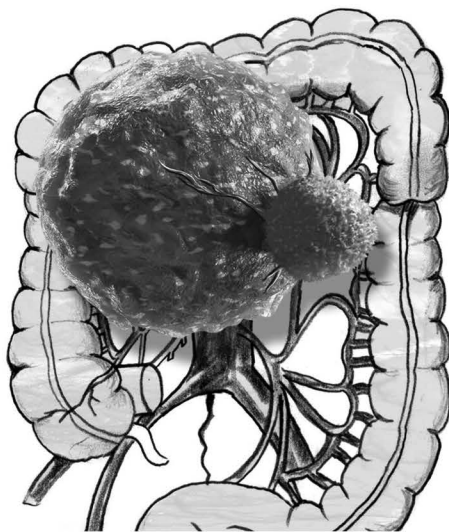
หายได้

คุณรู้ตัวหรือไม่
มะเร็งและริดสีดวงทวารหนัก
อาจคุกคามคุณได้
สาเหตุมาจากไหน ?
ทำไมมันเกิดขึ้นมาได้ ?
เราควรป้องกันไว้จะดีที่สุด

ณัฐมนกาญจน์

มะเร็ง ทวารหนัก vs ริดสีดวง ทวารหนัก หายได้

ณัฐมนกาญจน์

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ
ณัฐมนกาญจน์.

มะเร็งทวารหนัก vs ริตส์ดวงทวารหนักหายได้.--กรุงเทพฯ : ไพลิน, 2555.
128 หน้า.

1. ริตส์ดวงทวารหนัก. 2. ทวารหนัก--โรค I. ชื่อเรื่อง.

616.35

ISBN 978-616-15-0825-8

© สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามลอกเลียนไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือ
นอกจากจะได้รับอนุญาตจาก บริษัท ไพลินบุ๊กเน็ต จำกัด (มหาชน)

ประธานกรรมการ
ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร
ที่ปรึกษากฎหมาย
ผู้จัดการสำนักพิมพ์
บรรณาธิการบริหาร
บรรณาธิการต้นฉบับ
กองบรรณาธิการ
พิสูจน์อักษร
ออกแบบปก
ศิลปกรรม
พิมพ์

พล.อ.วิชา ศิริธรรม
ฉัตรเฉลิม เฉลิมชัยวัฒน์
อนันต์ แยมเกษร น.บ., น.ม., น.ศ.ม.
สมบัติ สุทธิจิตร
ลาวัณย์ เฉลิมชัยวัฒน์
ศรีไพร เย็นแยม
สุรรัตน์ เข็นหลวง สุพรรณษา อินวงศ์ ศิริพร พงศ์สันต์วิภา
ศักดิ์ชัย บางมด ณัฐพงศ์ ศรีแก้ววรรณ
ม-ะ-จ-ง
Moo-wan
บริษัท โรงพิมพ์มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค จำกัด

จัดพิมพ์/จัดจำหน่าย

บริษัท ไพลินบุ๊กเน็ต จำกัด (มหาชน)

81 ถนนเสรีไทย แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ 10510

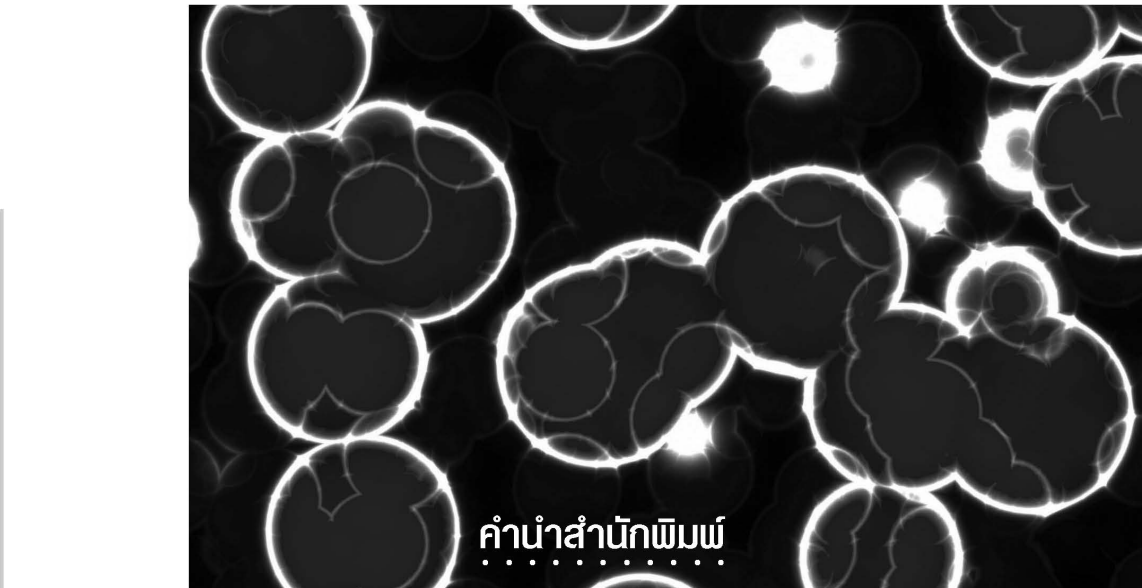
โทรศัพท์ 0 2540 1919 โทรสาร 0 2540 1818

Website : www.pailinbooknet.com E-mail : info@pailinbooknet.com

ISBN 978-616-15-0825-8

ราคา 119 บาท

คำนำสำนักพิมพ์

มะเร็งทวารหนักและริดสีดวงทวารหนักไม่ได้เป็นอาการเดียวกัน หลายคนมีความสงสัยว่าเป็นอาการเดียวกันหรือไม่จริง ๆ แล้วไม่ใช่อาการเดียวกันเลย

มะเร็งทวารหนัก หมายถึง มะเร็งที่เกิดขึ้นบริเวณปากทวารหนักหรือในรูทวารหนักลึกจากปากไม่เกิน 4 ซม. ซึ่งมีสาเหตุมาจากเซลล์กำเนิดได้ชนิด แล้วแต่ว่าผู้ป่วยรายนั้นๆ ว่าจะเกิดจากสาเหตุอะไร ส่วนใหญ่จะเกิดจากเซลล์ชนิดแควมัสกลายเป็นริดสีดวงทวารหนัก เป็นภาวะที่หลอดเลือดดำบริเวณทวารหนักเกิดการอุดตัน (ขด) เป็นหัว เรียกว่า หัวริดสีดวง อาจมีหัวเดียวหรือหลายหัวก็ได้ ส่วนใหญ่เมื่อเป็นแล้วหัวริดสีดวงมักอักเสบเป็นครั้งคราว ผื่นงหลอดเลือดแตกบ้าง ขณะเบ่งถ่ายอุจจาระทำให้มีเลือดแดงสดไหลออกมาเป็นหยดๆ ในขณะที่ยืนหรือนั่ง

ความหมายและสาเหตุนี้ยกตัวอย่างมาให้ดูคร่าวๆ บางส่วน เนื้อหาในเล่มยังมีให้คุณผู้อ่านได้อ่านและศึกษาทำความเข้าใจเพื่อนำไปเป็นความรู้ในการป้องกันมะเร็งทวารหนัก และริดสีดวงทวารหนักได้ ทางสำนักพิมพ์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อท่านผู้อ่านไม่มากนักน้อย

ปรารภนาดี
บรรณาธิการ

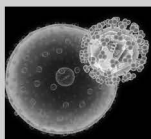

มะเร็งทวารหนักพบบ่อยมากขึ้นในกลุ่มคนที่ใช้ทวารหนักมากเกินไป และคนที่เสี่ยงต่อเชื้อไวรัสเอชพีวี นั้นเป็นสาเหตุหลักที่ปัจจุบันมีวัคซีน ป้องกันเชื้อเอชพีวีแล้ว คนที่คิดว่าเสี่ยงต่อเชื้อชนิดนี้สามารถปรึกษาแพทย์ เพื่อฉีดวัคซีนป้องกันได้ที่โรงพยาบาลใกล้บ้าน ยังมีหลายคนคิดว่าตนเอง เป็นเพียงริดสีดวงทวารหนัก กว่าจะรู้ว่าเป็นความจริงแล้ว เป็นมะเร็งกว่าจะทราบก็ลุกลามไปมากแล้ว

ส่วนริดสีดวงทวารหนัก เป็นกันได้ทุกเพศ ทุกวัย หลายคนเริ่มเป็นระยะแรกๆ มาตั้งแต่เด็กอนุบาล แล้วยุบลงไปได้ เพราะพ่อแม่เอาใจใส่ บางคนมีแต่อาย ซ้ำยังดูแลตนเองไม่ดี จึงเป็นซ้ำเรื่อยๆ และทุกข์ทรมาน นั่งไม่ได้ ลมมันเย็น สมัยก่อน ยุคที่การผ่าตัดของแพทย์ยังอยู่ในระหว่างการลองผิด-ลองถูกถึงวิธีการผ่าตัดที่ดีที่สุด ผลคือ ผู้ป่วยหลายรายต้องมีทวารหนักเปื่อยแฉะตลอดเวลา หลายรายเจ็บปวดไม่หาย

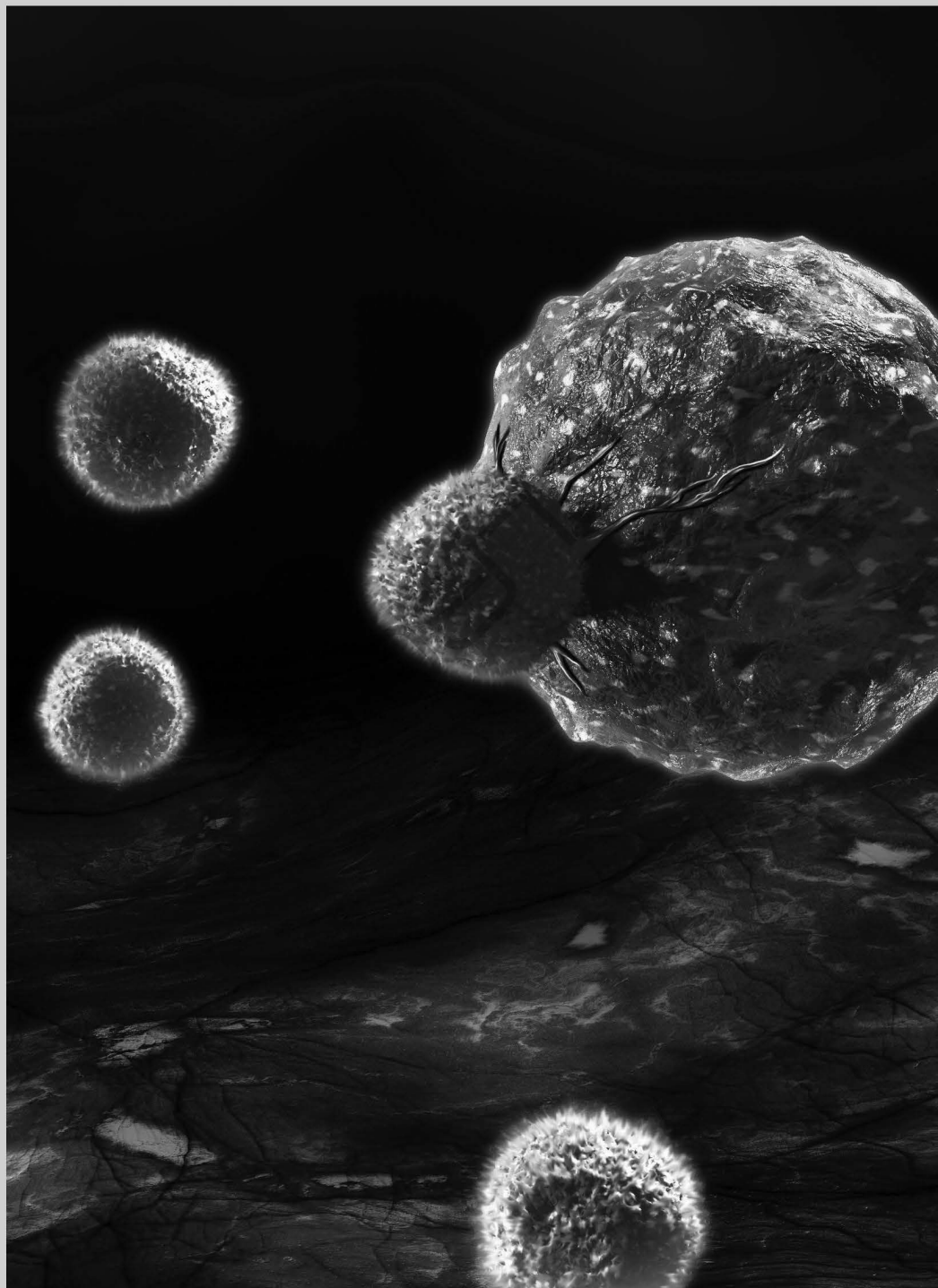
ปัจจุบันหากรีบรักษาอย่างถูกต้อง เลือกถูกวิธี จะไม่สร้างความเจ็บปวดมากนัก มาดูแลทวารกันเถอะ

ณัฐมนกาญจน์

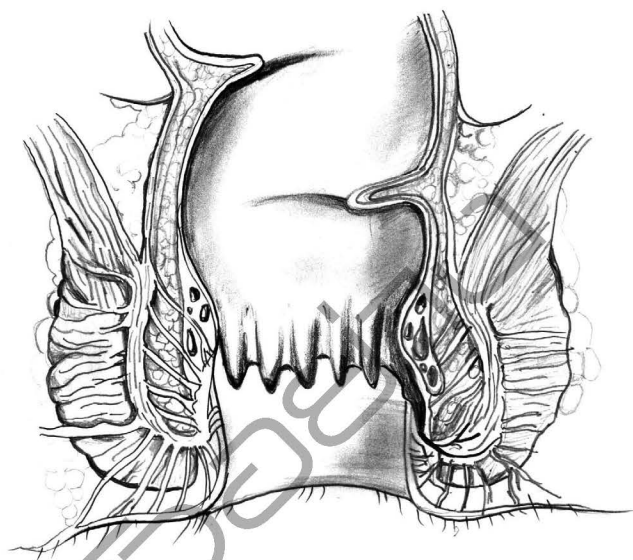

สารบัญ

รู้จัก รู้ลึกทวารหนัก	7
อะไรควบคุมการขับถ่ายอุจจาระ	15
มะเร็งทวารหนัก	19
• อาการ/อาการแทรกซ้อน	24
• การวินิจฉัย/เครื่องมือตรวจ	27
• ระยะต่างๆ ของมะเร็งทวารหนัก	30
• สูตรยาเคมีบำบัด	48
• วิธีดูแลผลข้างเคียง	55
• ป้องกันได้ ห่างไกลเอชพีวี	60
• สถานบำบัดโรคมะเร็ง	63
• รีดสีดวงทวารหนักเป็นกันถ้วนทั่ว	65
• ชนิดของริดสีดวงทวารหนัก	68
• หลายสาเหตุ ฟังระวัง	71
• อาการ/อาการแทรกซ้อน	74
• การแยกโรคใกล้เคียง	77
• การวินิจฉัย ถาม ตรวจ	79
• แพทย์เห็นอะไรจากการส่องทวารหนัก	87
• เป็นน้อย รักษาเบื้องต้น	89
• สมุนไพรแทนยาเหน็บ	94
• เป็นมาก รักษาด้วยวิธีเจาะจง	97
• ผ่าตัดปกติ ดี-ด้อย/ดูแลหลังผ่าตัด	104
• ผ่าตัดอัตรโนมัตติ ดี-ด้อยอย่างไร	111
• ป้องกันริดสีดวงทวารหนักกลับเป็นซ้ำ	115
การเลือกใช้ยาระบาย	121
สมุนไพรแก้ท้องผูก	127

รู้จัก รู้ลึก ทวารหนัก

โครงสร้างทวารหนัก

ทวารหนักเป็นอวัยวะสำคัญที่จะขาดเสียมิได้ บางคนอาจมองเห็นว่าทวารหนักเป็นสิ่งที่ไม่ชวนมอง เหมือนกับที่ไม่อยากมองอุจจาระ บางคนเวลาเจ็บป่วยด้วยโรคทางทวารหนัก มีความอับอายหมอผู้ชายไม่อยากให้ตรวจ บางคนอายแม้กระทั่งหมอผู้หญิง เลยปล่อยให้โรคเป็นเรื้อรัง อยากให้คนที่คิดแบบนี้ได้เปลี่ยนความคิดเสียใหม่ เพราะทวารหนักของคนเราเป็นหนึ่งในอวัยวะที่มีเพียงชิ้นเดียว ควรค่าแก่การรักษาทะนุถนอมไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่ เลิกอายหมอ รีบรักษาและหันมามองดูทวารหนักของ

ตนเองอย่างสม่ำเสมอจนเกือบจะ ก่อนอื่นมาดูโครงสร้างของทวารหนักว่า ลักษณะเป็นอย่างไรบ้าง

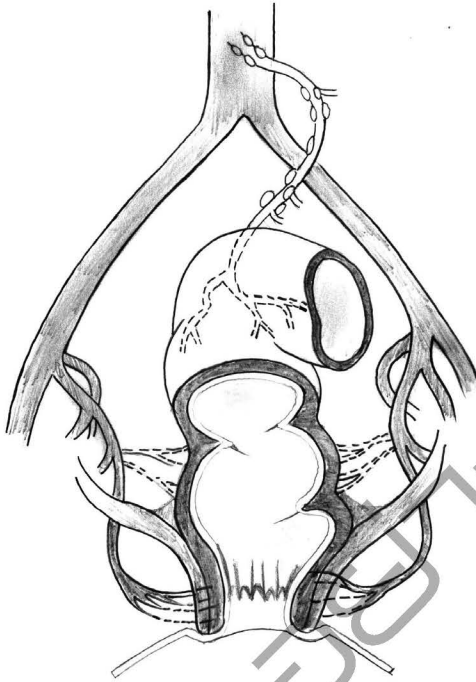
ทวารหนัก เริ่มต้นจากส่วนล่างของไส้ตรงเรื่อยมาจนถึงปากทวารหนัก ปกติมีความยาวประมาณ 4 ซม. นับได้ว่าเป็นส่วนปลายสุดของทางเดินอาหารภายในทวารหนักเป็นท่อนกลวงมีความยืดหยุ่นมาก ประกอบด้วยชั้นเนื้อเยื่อบุผิว (มีเยื่อบุผิวหลายชนิดขึ้นกับตำแหน่ง) ชั้นใต้เยื่อเมือก (มีต่อมเมือก หลอดเลือด หลอดน้ำเหลือง และปลายประสาท) ชั้นกล้ามเนื้อ (มีกล้ามเนื้อคอดยบีบตัว) และชั้นผนังทวารหนักอยู่ด้านนอกสุด

- ต่อมเมือก ทำหน้าที่สร้างมูก เพื่อใช้ในการหล่อลื่น มีอยู่ประมาณ 6 - 8 ต่อม ส่วนใหญ่ร้อยละ 80 จะอยู่ในชั้นใต้เยื่อเมือกของรูทวารหนัก

- เส้นประสาทมาหล่อเลี้ยง บริเวณใต้ต่อเส้นเดินเตตจนถึงปากทวารหนักจะมีปมรับประสาทสัมผัส ทำให้รับความรู้สึก ร้อน เจ็บ เย็นได้ หากทวารหนักส่วนนี้ได้รับอันตราย มีบาดแผล เป็นริดสีดวงอักเสบ จะทำให้เกิดความเจ็บปวดมาก ส่วนบริเวณเหนือต่อเส้นเดินเตตขึ้นไปถึงไส้ตรง จะมีเส้นประสาทพาราอิมพาเทติกมาหล่อเลี้ยงเพื่อกระตุ้นให้ทวารหนักบีบตัว แต่บริเวณนี้จะไม่มีการรับความรู้สึกเจ็บปวด ดังนั้น ริดสีดวงทวารหนักชนิดภายในโดยเฉพาะระยะยังไม่โผล่พ้นทวารจึงไม่สร้างความเจ็บปวดให้เร

- หลอดเลือดแดง 2 เส้นจากไส้ตรงที่มาเลี้ยงรูทวารหนักส่วนบน ที่บริเวณส่วนล่างของช่องทวารหนักมีหลอดเลือดอีก 2 เส้นมาจากไส้ตรงอีกเช่นกัน

- ทางเดินน้ำเหลืองจะมีความซับซ้อน บริเวณตั้งแต่เส้นเดินเตตขึ้นไปจะระบายเข้าสู่ต่อมน้ำเหลืองรอบไส้ตรงและต่อมน้ำเหลืองข้างกระดูกสันหลัง สำหรับบริเวณที่ต่ำกว่าเส้นเดินเตตจะระบายน้ำเหลืองเข้าสู่ต่อมน้ำเหลืองที่ขาหนีบและต่อมน้ำเหลืองที่กระดูกต้นขา

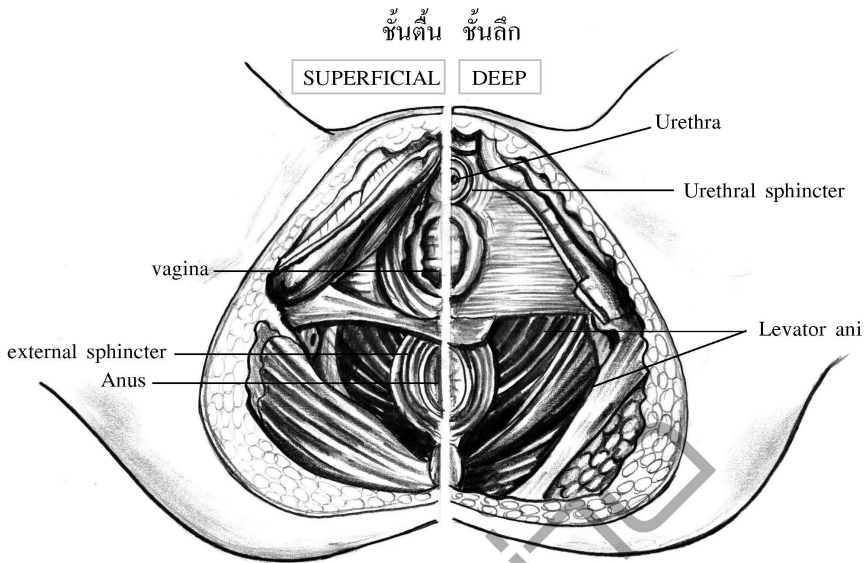

ระบบเลือด (สีแดง)
และน้ำเหลืองที่ไปเลี้ยง
ทวารหนัก (สีเหลือง)

• กล้ามเนื้อหูรูดอยู่โดยรอบ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 มัด

1. กล้ามเนื้อหูรูดด้านนอกอยู่ใต้บังคับของจิตใจ ลักษณะเป็นมัดกล้ามเนื้อแนวเส้นตรง กล้ามเนื้อนี้ยังแบ่งย่อยได้อีกเป็น 3 มัด มีความสำคัญมากในการควบคุมการปิดเปิดของทวารหนักซึ่งสามารถหดรั้งทำให้กลั้นอุจจาระไว้ได้ โดยหดตัวไว้ได้นาน 1 นาทีเศษ กรณีกล้ามเนื้อหูรูดด้านนอกไม่ค่อยดี จะทำให้อุจจาระเหลวๆ ไหลมาเปียกและตลอดเวลา

2. กล้ามเนื้อหูรูดด้านในถูกควบคุมโดยระบบประสาทอัตโนมัติ การเกิดรีเฟลกซ์ไม่อยู่ใต้บังคับของจิตใจ ลักษณะเป็นกล้ามเนื้อแบบวงกลมของลำไส้ใหญ่ที่หนาตัวขึ้นมาบริเวณทวารหนัก ทำหน้าที่สำคัญเป็นอวัยวะเบื้องต้นที่ทำการกลั้นอุจจาระที่มาตุงอยู่บริเวณไส้ตรง

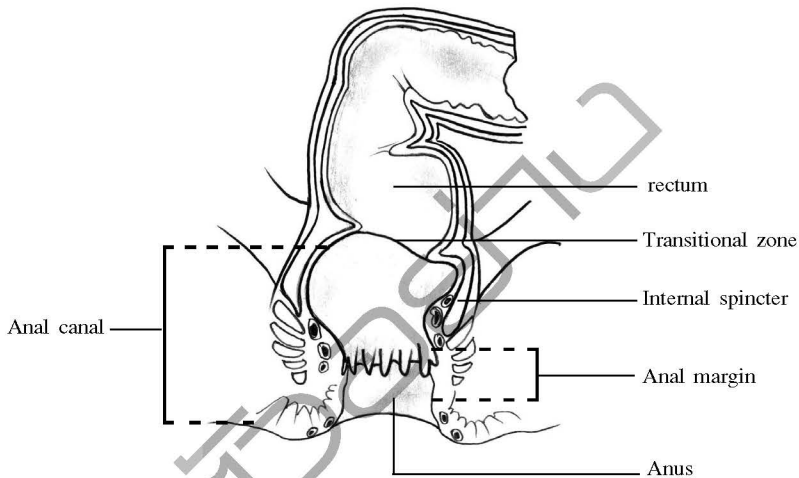
ชื่ออธิบาย	vagina	= ช่องคลอด
	Anus	= ทวารหนัก
	Urethra	= รูปัสสาวะ
	Urethral sphincter	= หูรูดของรูปัสสาวะ
	external sphincter	= กล้ามเนื้อหูรูดด้านนอก
	Levator ani	= กล้ามเนื้อเลวาเตอร์ แอนิ
		อันอื่นๆ ไม่ต้องชี้

3. เลวาเตอร์ แอนิ เป็นกล้ามเนื้อแผ่นแบนกว้างที่ยกทวารหนักขึ้นงอหักงอ และรองรับอวัยวะภายในช่องท้อง ทำงานโดยอัตโนมัติ ไม่อยู่ในการควบคุมของจิตใจ ประกอบด้วยกล้ามเนื้อย่อยๆ อีกหลายมัด โดยมัดสำคัญจะทำหน้าที่ควบคุมการขับถ่ายอุจจาระ ส่วนกล้ามเนื้อมัดๆ อื่นทำหน้าที่ควบคุมอุ้งเชิงกราน

กล้ามเนื้อหูรูดอาจไม่สามารถทำงานได้ หากเกิดปัญหาเหล่านี้

- เส้นประสาทที่ควบคุมกล้ามเนื้อหูรูดเสียไป
- ตัวกล้ามเนื้อหูรูดหย่อนยานหรือเสียไป

ทำให้เกิดการกลั้นอุจจาระไม่ได้ โดยมีความรุนแรงแตกต่างกัน ตั้งแต่ว่าระดับน้อยกลั้นลมได้ไม่ตึงจนถึงรุนแรงคือ กลั้นก้นอุจจาระไม่ได้

โครงสร้างทวารหนักและเซลล์บุผิวชนิดต่างๆ

ข้ออธิบาย

rectum	=	ไส้ตรง
Transitional zone	=	บริเวณที่เป็นเซลล์ชนิดทรานสิชั่นนอล
Internal spincter	=	กล้ามเนื้อหูรูดชนิดภายใน

ternal spincter	= กล้ามเนื้อหูรูดชนิดภายนอก
Anal margin	= แอแนล มาร์จิน บริเวณจากปากทวารหนักไปรอบนอก 5 ซม. (เอา 5 ซม.มาชี้)
Anal canal	= ช่องทวารหนัก
Anus	= ปากทวารหนัก

ภายในทวารหนัก มีเนื้อเยื่อผิวหนังหลายชนิด

1. เยื่อผิวหนังบริเวณตั้งแต่ปากทวารหนักถึงเส้นเดินเตต เป็นชนิดเซลล์สตราติไฟด์แคมัส ลักษณะสีเหลืองแบนหลายชั้น สร้างความทนต่อแรงเสียดสีและคอยดูดซับน้ำและสารละลายต่างๆ บริเวณนี้มีความยาวประมาณ 2-2.5 ซม.

2. เยื่อผิวหนังบริเวณเหนือเส้นเดินเตตประมาณ 0.6-1.2 ซม. จะเป็นเซลล์ทรานสิชันนอล ประกอบด้วยเซลล์หลายชั้นมีรูปร่างได้หลายแบบ ชั้นล่างเซลล์ยืดยาว ชั้นบนเซลล์แบนๆ เซลล์เหล่านี้เลื่อนไถลไปมาซึ่งกันและกัน ทนทานต่อการยืดหดของทวารหนัก เวลายืด เซลล์เหล่านี้จะบางลง เวลาหด เซลล์เหล่านี้จะหนาตัวขึ้น

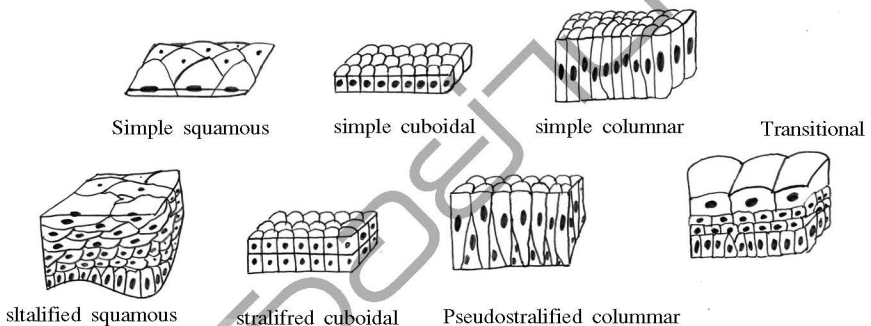
3. เยื่อผิวหนังบริเวณเหนือจากนั้นขึ้นไปเป็นเซลล์คอลัมน์าร์ ลักษณะเป็นเซลล์ที่มีความสูงมากกว่าความกว้าง คล้ายวางแท่งอิฐตั้งขึ้น เป็นเซลล์ชนิดเดียวกับที่ได้อยู่ในไส้ตรง ทำหน้าที่หลักในการดูดซับน้ำและสารละลายต่างๆ

4. เยื่อผิวหนังของต่อมทวารหนักซึ่งมีท่อด้วย เยื่อผิวหนังของท่อจะเป็นเซลล์ชนิดสตราติไฟด์แคมัส ส่วนบริเวณตอนกลางของท่อเยื่อผิวหนังเป็นเซลล์ชนิดทรานสิชันนอลประกอบด้วยเซลล์หลายชั้นมีรูปร่างได้หลายแบบ

ชั้นล่างเซลล์ยืดยาว ชั้นบนเซลล์แบนๆ ส่วนในบริเวณลึกๆ ของต่อมมีเยื่อ
บุผิวเป็นชนิดเซลล์ที่หลังเยื่อเมือก

เยื่อบุผิวทั้งหมดที่กล่าวมานี้หากได้รับปัจจัยกระตุ้นสามารถเปลี่ยนแปลงไปเป็นมะเร็งได้ ดังนั้นมะเร็งของช่องทวารหนักจึงมีได้หลายชนิด
ขึ้นกับว่ามะเร็งเหล่านั้นพัฒนามาจากเยื่อบุผิวชนิดใด

Types of Epithelium

• • • • •

ชั้นของมะขามลง) หรือเอาเนื้อส้มมะขามเปียกจิ้มเกลือรับประทาน ก่อน
ขนาดเท่าหัวแม่มือ ครั้งละ 2-3 ก่อนนอน แล้วดื่มน้ำอุ่นๆ ตาม 1
แก้ว

7. ดื่นเข้าให้ดื่มน้ำให้มากที่สุดก่อนไปทำอย่างอื่น ดื่นถึง 5 แก้ว
ได้ยิ่งดี และในระหว่างวัน ดื่นน้ำให้ได้วันละ 8-10 แก้ว

8. กลัวย่น้ำว่า รับประทานกลัวย่น้ำว่าสุกวันละ 3 ครั้งๆ ละ 2 ลูก
ก่อนอาหารครึ่งชั่วโมง

9. มะละกอสุก รับประทานมะละกอสุกหลังอาหารทุกมื้อ กินให้
มากจนอิ่ม

10. ข่อย ใช้ใบข่อยปิ้งไฟให้เหลืองกรอบ 1-2 หยิบมือ ชงกับน้ำ
เดือด 1 แก้ว รับประทานวันละ 3-4 แก้ว ก่อนอาหาร เป็นยาระบายท้อง
อ่อนๆ

11. มะขามป้อม เอาลูกมะขามป้อมสด 1 กำมือ แกะเอาแต่เนื้อตำ
กับน้ำพริก เกลือ น้ำตาล ปั่นรูดตามชอบ ตำพอแหลก รับประทานให้หมด
ก่อนนอนเพียงครั้งเดียว

12. สมอไทย ใช้ลูกสมอไทยแห้ง 3-4 ลูก ใส่ น้ำ 2 แก้ว ใส่เกลือ 1
หยิบมือ ต้มให้เหลือน้ำ 1 แก้ว ดื่นครั้งละ 1 แก้ว ก่อนนอนหรือหลังตื่นนอน

13. มะนาวผสมน้ำผึ้ง นำมะนาว 1 ผล บีบเอาแต่น้ำ มาผสมกับ
น้ำผึ้ง 1 ช้อนโต๊ะ ดื่มน้ำอุ่นให้เต็มแก้วแล้วดื่นตอนเช้าหลังตื่นนอน

14. ยาระบายมะขามแขก รับประทานก่อนนอน หรือดื่นเช้า ผู้ใหญ่
ครั้งละ 3-4 เม็ด เด็ก 6-12 ปี ครั้งละ 1-2 เม็ด หรือใช้ยาขงมะขามแขก
แช่ถุงยาขงในน้ำร้อนจัด (ประมาณ 70°ซ.) ถ้วย (150 มล.) นานประมาณ
10-20 นาที ครั้งละ 1-2 ถ้วย ก่อนนอน หรือก่อนอาหารเช้าครึ่งชั่วโมง